

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตเทศบาลที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมุติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย
8. อภิปรายผลมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
9. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย asarakham University

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในเขตเทศบาลที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
- 1.2 ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในเขตเทศบาลที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
- 1.3 ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนกับผู้บริหารสถานศึกษา
ในการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในเขตเทศบาลที่ 4 สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

2. สมมุติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษากับครูปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกัน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติ การสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตนิเทศที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาศสินธุ์ จำนวน 1,478 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติการสอน โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 88 คน ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 300 คน รวมจำนวน 388 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งผู้วิจัย พัฒนาขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารและปัญหาการบริหารการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ 8 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบปลายเปิด

5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 ขอนหนังสือ จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสือไปยังสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอและความร่วมมือไปยังผู้บริหาร โรงเรียนตามกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูล

5.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ด้วยตนเอง และขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่งหนังสือพร้อม แบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่ครูถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2545 ถึง 31 พฤษภาคม 2545 จากแบบสอบถาม จำนวน 388 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 388 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

Rajabhat Mahasarakham University

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 9.0 เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

6.1 แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 แบบสอบถามที่เป็นแบบปลายเปิด ใช้การสังเคราะห์เป็นกลุ่มแล้วนำมาสรุปเป็น รายชื่อ เรียงตามความถี่จากสูงไปหาต่ำ

6.3 สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ด้วยสถิติ t (Independent Samples T Test)

7. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

7.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นครูปฏิบัติการสอน คิดเป็นร้อยละ 77.32 ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.68 อายุราชการส่วนมาก 16 ปีขึ้นไป ทั้งผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอน รวมคิดเป็นร้อยละ 83.50 อายุราชการ 6-10 ปี, 11-15 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 7.22 และอายุราชการ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.06 วุฒิการศึกษาส่วนมาก ระดับปริญญาตรี ทั้งผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอน รวมคิดเป็นร้อยละ 77.58 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.36 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.06 และส่วนมากเคยผ่านการอบรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอน รวมคิดเป็นร้อยละ 89.18 ไม่เคยผ่านการอบรม คิดเป็นร้อยละ 10.82

7.2 การบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ด้าน เรียงจากมากสุดไป คือ คุณลักษณะของผู้บริหาร แผนงานของโรงเรียน การจัดการ การพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ อันดับที่ 5 เท่ากัน 2 ด้าน คือ การให้ขวัญกำลังใจและการรายงานผล ส่วนอันดับที่ 7 และ 8 อยู่ในระดับ “ปานกลาง” คือ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน

7.3 ปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ “น้อย” เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้านเรียงจากปัญหามากสุดไป คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการจัดการ และด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 ด้าน เรียงจากปัญหามากสุดไป คือ การรายงานผล แผนงานของโรงเรียน การให้ขวัญกำลังใจ และคุณลักษณะของผู้บริหาร

7.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นในการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

7.5 ผลการให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยพบว่า ครูปฏิบัติการสอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรจัดให้ครูทุกคนได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ การบริหารจัดการได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ทันสมัย ตลอดจนห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ควรจัดเพิ่มขึ้น ครูมีงานพิเศษมากเกินไป ควรมีครูสนับสนุนการสอนเพื่อให้ครูปฏิบัติการสอนทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น การให้ขวัญกำลังใจของผู้บริหารต้องทั่วถึงและยุติธรรม เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ควรติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อและเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ครูและนักเรียน ควรประเมินผลงานครูจากสภาพที่แท้จริงในห้องเรียน ไม่ใช่ประเมินจากเอกสารเท่านั้นเป็นการยกย่องครูที่สอนดีแต่ไม่มีผลงานวิชาการ และการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องสอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นคนเก่งและเป็นคนดี

8. อภิปรายผล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการวิจัยการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อภิปรายผลได้ดังนี้

8.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากเป็นเพศชาย จึงทำให้เพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นครูปฏิบัติการสอนเป็นส่วนมาก อายุราชการส่วนมาก 16 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาส่วนมากเป็นระดับปริญญาตรีและส่วนมากเคยผ่านการอบรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

8.2 สภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอยู่ในระดับมากมีจำนวน 6 ด้านเรียงจากมากที่สุดไปคือ คุณลักษณะของผู้บริหาร แผนงานของโรงเรียน การจัดการ การพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิบัติการกระบวนการเรียนรู้ การให้ขวัญกำลังใจการรายงานผลและอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน

คือการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี 2539 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ดำเนินการตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้โรงเรียนจัดการศึกษา ตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2541 ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ในปี 2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินนโยบาย 4 ประกัน คือ ประกันโอกาสทางการศึกษา ประกันคุณภาพทางการศึกษา ประกันประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา และประกันความปลอดภัย จึงเป็นเหตุให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติการสอนมีความตระหนักร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนตลอดมา จนกระทั่งประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามมาตรา 22 การจัดการศึกษายึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

8.2.1 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและทั้ง 7 ข้ออยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจมีผลมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้คัดเลือกจากการสอบคัดเลือกและต้องผ่านการอบรมเข้มของสถาบันพัฒนาผู้บริหาร ตั้งแต่ตำแหน่งครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการ ซึ่งทุกตำแหน่งต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา จึงทำให้ปฏิบัติตามคุณลักษณะผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

8.2.2 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทั้ง 7 ข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติการสอนคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจมีผลมาจากการบริหารจัดการปัจจุบันไม่ได้อยู่กับผู้บริหารคนเดียว มีการกระจายอำนาจ มอบอำนาจให้แก่บุคลากรทั้งเจ้าหน้าที่ หรือหัวหน้างานต่าง ๆ รับผิดชอบมากขึ้น และมีการตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ปฏิบัติงานหรือทำงานเป็นทีม เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยมากไม่เพียงพอในการพัฒนาโรงเรียน จึงจำเป็นต้องแสวงหางบประมาณในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดผ้าป่าการศึกษา จัดตั้งกองทุน ทุกอย่างต้องทำงานเป็นคณะกรรมการ

จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีการมอบหมายงาน และมีการปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา

8.2.3 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านแผนงาน โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทั้ง 6 ข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนมีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งจัดทำทุกปี โดยเฉพาะธรรมนูญโรงเรียนเป็นเรื่องใหม่ บุคลากรทุกคนและชุมชนช่วยกันจัดทำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดุลย์เดช ฐานะ (2543 : 82) ที่พบว่าการบริหารด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความร่วมมือกันวางแผนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิเชษฐ์ ศรีหนารถ (2543 : 82) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

8.2.4 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้ตระหนักในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง หลายรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการ มีการติดตาม นิเทศกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาครูให้สามารถแก้ปัญห การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิเชษฐ์ ศรีหนารถ (2543 : 80) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นพัฒนางานอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดุลย์เดช ฐานะ (2543 : 82) ที่พบว่า การบริหารด้านการนิเทศติดตามผล และการร่วมกันแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายการครูและบุคลากรได้เผยแพร่ผลงานการพัฒนาการเรียนรู้อต่อสาธารณชนทุกภาคเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ผลเป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษามีงบประมาณในการเผยแพร่ผลงาน กิจกรรมของโรงเรียน

8.2.5 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการให้ขวัญกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญในการให้ขวัญกำลังใจ รูปแบบการให้ขวัญกำลังใจมีหลายลักษณะหลายประเภทเกิดการยอมรับของครูและบุคลากร การตัดสินใจให้ขวัญกำลังใจอย่างรอบคอบมีเหตุผล การพิจารณาให้ขวัญกำลังใจ เน้นจากผลการปฏิบัติที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนรายการ

ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการให้ขวัญกำลังใจและครู บุคลากรมีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ขวัญกำลังใจมากมายหลายประเภท เช่น เยี่ยมป่วย เยี่ยมคลอด การให้ความชอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดลย์เดช ฐานะ (2543 : 82) ที่พบว่า การปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก คือการสร้างขวัญ กำลังใจและการประกาศเกียรติคุณครูผลงานดีเด่น และโรงเรียนประถมศึกษาในเขตนิเทศที่ 4 จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนน้อยจึงมีความใกล้ชิดกันมาก ประกอบกับเป็นคนในพื้นที่เดียวกัน จึงสามารถให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานอยู่ในระดับมาก

8.2.6 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) แต่โรงเรียนประถมศึกษาไม่มีงบประมาณในการจัดภูมิทัศน์ พยายามหาเงินนอกงบประมาณดำเนินการ จึงเป็นเหตุให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ บริการวัสดุ อุปกรณ์และจัดแหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร การนำทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นแหล่งเรียนรู้แก่นักเรียนตลอดจนจัดสวนหย่อม สวนสมุนไพรเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าแก่นักเรียน ยังมีไม่มากเนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิเศษฐ์ ศรีนารอด (2543 : 73-74) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหาในการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมากและวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ

8.2.7 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในอันดับต่ำสุดของทั้ง 8 ด้าน ทั้ง ๆ ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 8 (2) และมาตรา 9 (6) ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา แต่โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนมากตั้งอยู่ในท้องถิ่นชนบท ประชาชนส่วนมากจบการศึกษาภาคบังคับ ส่วนครูมีการศึกษาระดับปริญญา จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะการกำหนดเป้าหมาย นโยบายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การร่วมดำเนินการประเมินการจัดการเรียนรู้ ถึงแม้จะถูกแต่งตั้งเป็นกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา แต่ชุมชนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุนในด้านแรงงานเป็นอย่างมาก แม้แต่การบริจาคทรัพย์เพื่อการศึกษาที่มีพอสมควร ถึงแม้ว่าฐานะของประชาชนส่วนใหญ่จะยากจน

ด้วยเหตุเหล่านี้ จึงทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิเศษฐ์ ศรีหนารถ (2543 : 73-74) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจให้ชุมชนมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้เห็นความสำคัญของการศึกษา โดยการประชุมชี้แจงผ่านกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน ประชุมผู้ปกครองหรือตามข่าวสารของโรงเรียน และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง

8.2.8 การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการรายงานผล จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานด้านการรายงานผลอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องการเผยแพร่ ข่าวสาร ผลงานครูและนักเรียนสู่ชุมชน หน่วยงานราชการ เอกชน เพื่อให้ทุกส่วนเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้าไปมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้แก่ ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทราบแต่ก็มีบางข้อที่การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือการแสดง กระบวนการพัฒนาและความสำเร็จในการพัฒนานักเรียน การรายงานและเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานแก่ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษา ไม่มีงบประมาณ ในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการรายงานแก่ชุมชน จึงไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่

8.3 ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ใกล้เคียงระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากมีจำนวนบุคลากรไม่มาก มีการร่วมกันปฏิบัติงานในรูปแบบ คณะกรรมการต่าง ๆ โดยตลอด และผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน อยู่ในระดับมาก ยิ่งสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับครูปฏิบัติการสอนมีความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงเป็นสาเหตุให้ปัญหา การบริหารอยู่ในระดับน้อย และปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง คือด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ และการจัดการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ชุมชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จึงขาด การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โรงเรียนประถมศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ

ทางราชการ จึงไม่สามารถจัดหาวัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนได้

แต่ปัจจุบันทางโรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกันแก้ปัญหา โดยช่วยกันจัดหาผ้าป่า เพื่อการศึกษา จัดงานรวมรุ่น โครงการกลับบ้านเกิดโรงเรียนเก่า ฯลฯ เพื่อเป็นการหาทุนการศึกษาสำหรับซื้ออุปกรณ์การศึกษา ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ เพื่อให้บุคลากรได้เรียนรู้ ส่วนการพัฒนาครูเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาไม่มีกองทุนสวัสดิการที่จะให้ความช่วยเหลือ เช่น การส่งครูไปอบรม พัฒนา แต่ด้วยความตระหนักในหน้าที่และมีความตื่นตัวต่อการปฏิรูปการศึกษา จึงมีการไปอบรม โดยใช้งบประมาณส่วนตัว ซึ่งทางราชการควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้พัฒนาตนเองและนำความรู้ความสามารถ และประสบการณ์มาจัดการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูปฏิบัติการสอน

เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูปฏิบัติการสอนในการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้ง 8 ด้าน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครูปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นในการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทั้ง 8 ด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บังคับบัญชา รับนโยบายมาปฏิบัติและเชื่อว่าสามารถปฏิบัติได้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการอบรม ประชุม สัมมนาอยู่เป็นประจำ สม่่าเสมอ ส่วนครูปฏิบัติการสอนได้รับโอกาสในการอบรมน้อยกว่า แม้แต่ผู้ที่ผ่านการอบรมแล้วก็มีความต้องการอบรมเพิ่มเติมเนื่องจากยังไม่เข้าใจเท่าที่ควร จึงไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ประกอบกับครูมีงานอื่นมากเกินไป จึงเห็นว่ามีปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพกิจ กงบุราณ (2542 : 66-69) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนกับครูปฏิบัติการสอน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนเองมากขึ้น รอบรู้การจัดองค์การ และควบคุมหน่วยงานของตน เป็นผู้สนใจและรู้ที่จะคิดวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานทุกด้าน มีทักษะการบริหาร หลักมนุษยสัมพันธ์ ปรชญา จิตวิทยาและมีการเพิ่มพูนทักษะอยู่เสมอ

อย่างไรก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติการสอนควรได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันและอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการมุ่งจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบงานและเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

9.1.1 ควรจัดให้ครูอบรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งด้านรูปแบบ เทคนิค วิธีการ อย่างสม่ำเสมอ

9.1.2 ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้ เพื่อความสะดวก และมีประสิทธิภาพ

9.1.3 ปัจจุบันครูมีงานอื่นมากเกินไป ควรจัดครูสนับสนุนการสอนให้ทุกโรงเรียน เพื่อให้ครูได้จัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

9.2.1 ควรส่งเสริมให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

9.2.2 ผู้บริหารควรนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการดำเนินงานให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมคิดวางแผน กลยุทธ์การดำเนินงาน รับผิดชอบงานและทุกคนเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน

9.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นการทำงานและให้ผลงาน มีประสิทธิภาพ

9.2.4 การบริหารการจัดการเรียนการสอนควรเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม

9.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.3.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามขนาดของโรงเรียน

9.3.3 ควรมีการศึกษาการบริการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเขตนิเทศอื่นหรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น หรือสังกัดอื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University